

Bütün bunlara baxmayaraq, Əzim Əzimzadə təkcə texniki bacarığı ilə deyil, hər bir əsərinə hopmuş duyğuları ilə fərqlənən rəssam olmağı bacarır. Sənətkar fırçanın hər hərəkəti ilə qarşısında duran boş kətana can verib, onu təxəyyül və gözəllik səl-tənətinə çevirib. Rəssam üçün bu sənət sadəcə bir peşə deyil, həyat tərz-i çox vaxt xaos və qeyri-müəyyənliyin kölgəsində qalan dünyada ifadə olunmayanları ifadə etmək, gözəlliyin keç-i

jurnalında öz əsərlərini dərc etdirməklə rəssamlığa başlayan sənətkar, "Baraban", "Zənbur", "Tuti", "Kəlniyət" və sair jurnalların səhifələrində də satirik qrafik karikaturalarını nəşr etdirib. Əzimzadə "Molla Nəsrəd-

Milli ruhlu sənətkar

Dar küçələr və qədim divarlar arasında istedadlarla dolu şəhərdə bir rəssam yaşayıb. Bu, istedadı, mətanəti ilə seçilən Əzim Əzimzadədir...

Ona bir vaxt belə deyilmişdi: "Sən müsürman balasısan, ağlına başına yığ, burada fikrini ticarətə ver, adam ol. Rəssamlıq nədir? Ata-baban şəkil çəkib? O, (Durov nəzərdə tutulur) sənə boş araç butulkasından başqa nə verə bilər? Get işinə yaxşı bax!".

Əzim Əzimzadə qohumlarının köməyi ilə Ağabala Quliyevin dəyirmanında kuryerliyə işə düzəlir. Gündə 16 saat işləyən yeniyetmə, bir dəfə rəssam Durov-la tanış olur. O, ilk dəfə yağlı boyaqlarla işləyən sənətkar görürdü. Ağabala Quliyev Durova Parisdə, Ümumdünya sənaye sərgisində öz dəyirmanının tarixini nümayiş etdirmək üçün şəkillər çəkməyi sifariş verir. O, şəkillərlə birgə dəyirman sahibinin portreti də çəkməli idi. Durov Əzimi özünə köməkçi etməkdən ötrü sahibkardan xahiş edir. Cavabında isə Əzim yuxarıdakı sözləri eşidir...

Ə.Əzimzadə xatirələrində yazır ki, bir gün mollam məni şəkil çəkəndə gördü. Başımın üstündən barmaqlarıma bərk çubuq vurub dedi: "Dur, xəbis, şeylərinəni yığışdır, buradan cəhənnəm ol!". Mən bərk xəcil olub evimə gəldim... dəxi mollaxanaya getmədim.

ci anlarını çəkmək üçün bir vasi-tə idi.

Hər bir sənət əsəri onun ən dərin düşüncə və hisslərinin əksi, rəssamın ruhuna bir pəncərədir. Səsli-küylü şəhər mənzərəsini əks etdirən rəsmlərdən tutmuş, satirik karikaturalara qədər hər əsər bir hekayə danışır, izləyicini səyahətə dəvət edir. Azərbaycan karikaturasının korifeyi kimi ehtiramla anılan sənətkarın irsi onun xalqının ruhunun və

din" vasitəsilə dil və mədəniyyət məhdudiyyətlərini aşaraq vətənin hüdudlarından çox-çox uzaqlarda olan tamaşaçılara səsini çatdırıb.

Əsərləri dünyanın bir sıra muzeylərində nümayiş etdirilmiş rəssamı fərqləndirən təkcə sənətkarlığı deyil, sosial ədalətə bağlılığı və siyasi fəallığı idi. Sənətkar siyasi karikatura janrında da bir çox nümunələr yaradıb. Onun

güclü silaha çevrilib, hakim təbəqənin ikiüzlülüyünü ifşa edib, təcrid olunmuş təbəqənin müdafiəçisi olub.

Əzim Əzimzadə öz əsərlərində satiradan ustalıqda istifadə edib, mənfi surətləri gah kəsərli yumor, gah yumşaq kinayə ilə kəskin tənqid atəşinə tutub. Rəssam yaratdığı "İt boğuşdurma", "Kişi arvadını döyür", "Varlı evində toy", "Yoxsulların toyu", "Su üstündə dava", "Köhnə bakılılar", "Köhnə Bakı tipləri", "100 tip" kimi əsərlərdə müxtəlif sosial təbəqələrə məxsus tiplərin iç üzünü açıb, qadın hüquqsuzluğuna, ədalətsizliyə qarşı çıxıb. Ə.Əzimzadənin məişət mövzusunda çəkilmiş, dövrün adət-ənənələrini əks etdirən əsərləri də az deyil. Bunlara "Kos-kosa", "Tonqaldan atlanırlar", "Mirasın bölüşdürülməsi", "Kəndirbaz", "Varlı evində toy", "Kasıb evində toy" akvarelləri aiddir. Çətinliklərə baxmayaraq, sənətdə azadlığa və sosial ədalətə sadıq qalıb. Bu gün Əzim Əzimzadə hörmətlə anılır, onun incəsənətə və cəmiyyətə verdiyi töhfələr muzeylərdə, qalereyalarda, tarix kitablarında öz əksini tapır.

Ə.Əzimzadə 1943-cü il iyunun 15-də dünyasını dəyişib.

Nurcan SÜLEYMANOVA,
"Respublika".

mübarizəsinin mahiyyətini özündə cəmləşdirir.

1880-ci il mayın 7-də Novxanıda anadan olan Ə.Əzimzadə fitri istedadla sahib olub. Sənətkar ibtidai təhsilini rus-tatar məktəbində alıb. O, yaradıcılığı boyu əsrlərdən bəri formalaşmış Təbriz-Azərbaycan miniatür və rus rəssamlıq məktəbinin ənənələrindən bəhrələnib. Əzim Əzimzadə Azərbaycan satirik qrafikasının, satirik şair M.Ə.Sabirin "Hop-hopname"sinə çəkdiyi illüstrasiyalarla isə kitab qrafikası sənətinin əsasını qoyub. O, bu əsər üçün 56 rəngli litoqrafiya çəkib. 1906-cı ildən "Molla Nəsrəddin"

faşizmi ifşa edən "Şir və pişik balası", "Faşizmin çöhrəsi", "Fürrerin qənimətləri", "Vurulmuş kartlar" və digər karikaturaları bura daxildir. XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan mühüm ictimai-siyasi sarsıntılar dövrü yaşayıb. Ölkəmiz istiqlalıyyət uğrunda mübarizə apararkən Əzimzadə öz səsinə sənəti ilə insanlara çatdırıb. O, hakim elitani tənqid və sadə insanların hüquqlarını müdafiə etmək üçün satira və zəkadan istifadə edib. Rəssamın karikaturaları ədalətsizliyə qarşı mübarizədə